

Auran kunnan lausunto Väyläviraston valtion väyläverkon vuosien 2024 – 2031 investointiohjelmasta

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Investointiohjelmassa ei ole riittävästi huomioitu geopoliittisen toimintaympäristön ja maan kokonaisturvallisuuden muutosta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut Suomessa täydellisen logistiikkavirtojen suunnanmuutoksen, erityisesti itä-länsi suuntaisilla poikittaisilla pääväylillä, kuten valtatie 9 Turusta Niiralaan. Logistiikkavirtojen painopiste on siirtynyt entistä vahvemmin länteen. Myöskään huoltovarmuuskriittisten yhteyksien osalta vaikutusketjuja ei ole riittävästi huomioitu esimerkiksi niiden sisämaan pääväylien osalta, joiden päätepisteinä ovat Turun ja Naantalın satamat. Mainitut satamat jatkoyhteyksineen ovat kriittinen yhteys Eurooppaan ja Euroopasta tavara- ja ihmisvirtojen sekä maanpuolustuksen ja kokonaisturvallisuuden näkökulmista. Tämän tulisi näkyä investointiohjelmassa selkeämmin.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelman perusteluja tulisi tiivistää ja vaikuttavuutta arvioida selkeämmin hankekohtaisesti.

Investointiohjelma ei tue riittävästi Varsinais-Suomen kehitystä ja kasvua verrattuna maan muihin kasvukeskuksiin.

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Painopistettä pääväylien parantamiselle tulisi vahvistaa poikittaisten pääväylien osalta. Hankkeiden priorisoinnissa, kokonaisvaikutusten arvioinnissa ja vaikutusketjujen hahmottamisessa tulisi huomioida alueelliset erityispiirteet vahvemmin.

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?

Investointiohjelman laatiminen on monimutkainen ja jokseenkin sekava kokonaisuus. Ohjelman selosteosassa vilisevät eri rahoitusreitit, kuten perusväylänpidon rahoitus, investointiohjelma eri hankekoreineen ja vaikutusten arvioinnin tasoinen, CEF-rahoitus, MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteiset hankkeet ym. Tämän lisäksi lausunnon antajan tulisi tuntea yksityiskohtaisesti alueellisten ELY-keskusten selvitysten tilanteet, Liikenne12 -ohjelma ja tavoitteet kaikkienensa, Liikenneverkon strateginen tilannekuva voidakseen uskottavasti lausua asiasta.

Investointiohjelman laatimisen prosessissa erityisesti kaikille työlästä lausunтовaihetta tulisi yksinkertaistaa merkittävästi. Yksinkertaisimmillaan lausunnon antamisen kannalta olennaiset tiedot ovat ensinnäkin se, mille hankkeille on rahoitus jona niin sanotusti putkessa ja toisekseen minkä verran rahaa on oletettavasti jaossa lausuntokierroksella. Lausunnon antajan tulisi lausunnossa esittää oma näkemyksensä tarpeellisista investointiohjelman rahoituskohteista perusteluineen.

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?

Valtatie 9 on Suomen kattavin yhtenäinen poikittainen pääväylä länsirannikolta Turusta maan itärajalle Niiralaan saakka. Valtatie 9 yhdistää viisi yliopistokaupunkia sekä suuren joukon seutukaupunkeja ja kuntia. Valtatie 9:n yhteysväli Turusta Tampereelle on etelän kasvukolmion yksi pääväli sekä osa kansainvälistä TEN-T-verkostoa ja valtakunnallista liikennejärjestelmää. Pääväylä on keskeinen osa useiden maakuntien sisäistä liikenneinfraa ja sen vaikutusalueella asuu yli miljoona ihmistä. Merkittävä osa Suomen kansantuotteesta muodostuu valtatie 9:n vaikutusalueella.

Auran kunta huomauttaa, että valtatie 9:n merkitys tulee tunnustaa koko vaikutusalueensa elinvoiman ja liikenneturvallisuuden mutta erityisesti maailman muuttuneesta geopoliittisesta tilanteesta johtuvien logistiikkavirtojen suunnanmuutosten sekä huoltovarmuuden näkökulmista.

Erytyisesti Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan positiivinen elinkeinoelämän kehitys on peruste Turku - Tampere yhteysvälin kehittämiseksi. Kansallisessa väyläpolitiikassa tulisi nykyistä vahvemmin tunnustaa tämän kehityskäytävän merkitys. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten varmistaminen pääväylän vaikutusalueella vahvistaa elinvoimaa alueellisesti mutta tasaa myös hallitsemattoman kasvun painetta pääkaupunkiseudulta. Henkilöliikenteen turvallisuus ja sujuvuus on varmistettava.

Investointiohjelmaluonnoksessa todetaan: "Tieverkon parannustoimet kohdistuvat keskeisen päätieverkon ruuhkautuneille osuuksille ja varmistavat alueiden välisen saavutettavuuden säilymisen hyvällä tasolla liikennemäärien kasvaessa." Tässä yhteydessä on muistutettava, että maaseutumaisesta kuntakuvastaan huolimatta Aura on osa Turun kaupunkiseutua ja MAL-verkostoa, joten kaupunkiseudun liikennemäärien merkittävä kasvu ja toimivuusongelmat ulottuvat jo nyt Auraan asti. Auran saavutettavuuden parantumisen edellytys on valtatie 9:n palvelutason parantaminen. Vuoteen 2040 liikenteen kasvusta johtuen Aura – Loimaa -välin palvelutaso laskee ilman kehittämistoimenpiteitä.

Rahoituspäätökset valtatie 9:n korjaamiseksi pääväylätasoiseksi väyläksi on tehtävä tulevilla hallituskaudella. Tähän sisältyvät ainakin seuraavat hankkeet:

- Lieto – Aura leveäkaistatien nelikaistaistaminen (liikennemäärä noin 11 000 ajoneuvoa/vrk).
- Aura – Loimaa -yhteysvälin muuttaminen luokittelunsa mukaiseksi pääväylän kriteerit täyttäväksi pääväyläksi edellyttää liittymäjärjestelyjä, kuten valtatie 41 käänntö Auran kohdalla, sekä ohituskaistaparien rakentamista.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Olennaista on arvioida investointiohjelman rahoitettavia kohteita seuraavien läpileikkaavien teemojen kautta:

Matka-aika: Pitkämatkaisen liikenteen ja kuljetusten matkanopeus on hyvä jatasainen. Tien nopeusrajoitus on kaikkialla vähintään 80 km/h. Mahdollisimman paljon 100 km/h -jaksoja.

Sujuvuus: Turvallisia ohitusmahdollisuuksia on säännöllisin välein. Nopeusrajoitusvaihteluita on mahdollisimman vähän.

Matka-ajan ennakoitavuus: Matka-ajan ennakoitavuus on hyvä. Elinkeinoelämän kuljetusten kustannustehokkuus ja täsmällisyys.

Paikallinen liikkuminen ja maankäyttö (sivusuunnat): Pääteiden maankäyttö tukeutuu olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja liittyy päätiehen turvallisesti ja sujuvasti. Parannetaan pitkämatkaisen joukkoliikenteen palvelutasoa ja lisätään joukkoliikenteen käytön edellytyksiä sekä juna- että linja-autoliikenteen osalta.

Liikenneturvallisuus: Liikenneonnettomuuksien vähentäminen

Kestävyys: Tieliikenteen kasvihuonepäästöjä vähennetään. Liikenteen melulle altistumista vähennetään. Liikenteestä aiheutuvaa pohjavesien pilaantumiseriskistä vähennetään. Tienpidon haitat maisemalle, kulttuuri- ja luonnonympäristölle vältetään.